

Ne-a luat pe toți prin surprindere

Evocând momentul când l-a cunoscut pe Ferdinand, care i-a pecetluit soarta, „îmi tremură condeiul în mână”, spune Maria. Era tânără, neștiutoare și cutezătoare, ca toți începătorii idealiști. „Prima oară când l-am întâlnit pe viitorul meu soț, mă aflam la Wilhelmshöhe, lângă Cassel, un prea frumos castel din secolul al XVIII-lea, în care împăratul Wilhelm al II-lea primea, în timpul manevrelor imperiale.” Între invitați, și mama Mariei cu cele două fete mai mari, Maria și Ducky, sora ei de numai 15 ani. „Ne simțeam de bună seamă cam stângace, dar, cu toate că eram naive, nu eram chiar prostuțe; fusesem totdeauna obișnuite să vedem lume, crescute să putem vorbi mai multe limbi și să fim plăcute în orice sindrofie; afară de acestea, eram vesele și pline de bucuria vieții.”²⁹ Singura persoană pe care o cunoșteau cele două fete era prințul Frederich de Hohenzollern, fratele mai mic al lui Carol, regele României. Era general comandant al orașului Cassel și fusese de mai multe ori musafirul lor la Coburg. Un om foarte binevoitor și prietenos. N-avea austeritatea regelui Carol. Sclipirea glumeață din ochi făcea ca toți tinerii din jurul lui să se simtă bine. Cu atât mai mult două fete dispuse oricum să se bucure de viață. „Ne îndrăgostiserăm de-a binelea de «unchiulețul», își amintește Maria.

La acest principe îl trimite regele Carol pe nepotul lui, Ferdinand, pentru a mai schimba atmosfera în urma tristeții provocate de povestea de dragoste pe care o trăise alături de Elena Văcărescu. Totodată, avea să participe și la manevrele militare imperiale (pragmatic, regele Carol se gândise la toate). Așa se face că cei doi tineri, Maria și Ferdinand, se întâlnesc prima dată la masa Kaizerului. Wilhelm era văr primar cu neamurile Mariei... Iar împărăteasa Fredericka, prințesa regală a Marii Britanii, mama lui Wilhelm, era sora mai mare a tatălui Mariei. Cel care distona la masa imperială era chiar împăratul german, prin intervențiile lui mult prea gălăgioase. „Te simțeau deodată, în prezența lui, țepoasă ca un arici și plină de împotrivire; căci purta într-însul ceva care deștepta vrajba.”

---

²⁹ *Ibidem*, p. 241-242.

Nici soția lui nu-i tulbura în vreun fel manifestarea felului său de a fi. Părea că, după nașterea a șase băieți și o fată, și-a îndeplinit misia ei pe lume, și restul nu mai avea importanță. Se înarmase cu răbdare și putere sufletească. De toate acestea își aducea aminte târziu, la peste 30 de ani de când avuseseră loc cele pe care le povestește în *Povestea* vieții ei. La acel dejun la masa împărătească de la Wilhelmsöhe, Maria s-a nimerit să fie așezată chiar lângă Ferdinand (oare chiar să fi fost o simplă întâmplare?). Și, cum mama ei îi spusese că „o prințesă care nu vorbește cu vecinii săi e o adevărată pacoste într-o sindrofie”, ea nu pierde prilejul de a sta de vorbă cu vecinul ei. Vorbesc în germană și în franceză, pentru că tânărul nu știa englezește. Vorbesc despre câte în lună și în stele, nu și despre România...

„Prințul moștenitor al României era un tânăr frumos și sfios... Nu ne spuse nimic despre România și nici eu nu-l întrebai nimic despre acea țară îndepărtată, neștiind tocmai bine unde se găsește...”. Și Maria continuă cu amintirea ei: „Și lui Ducky, și mie ne plăcu acest tânăr neînfumurat care-și dăduse osteneală să ne fie pe plac. Și apoi, nu era el nepotul «unchiulețului și al mătușichii» așa de drăguți?”³⁰ Amintirea din acea zi se amestecă cu altele: peisajul splendid unde se găsea castelul lui Wilhelm, grădinile bine rânduite, măriștea pădure de fagi, rochia ei vioriu-deschis, zâmbetul Victoriei Augusta, glasul „unchiulețului” ei tărăgănat și prietenos și, din nou, sfiala tânărului prinț care râdea. Ea încă se întreba dacă toate acestea fuseseră puse la cale anume. „Nu știu dacă i se spusese bietului tânăr că eram prințese bune de măritat. Pe vremea aceea, fetele nu cunoșteau planurile de căsătorie ale părinților, dar presupun că altfel se proceda cu prinții, căci rămânea pe seama lor, bieții tineri, grija cererii în căsătorie.”³¹ Fuseseră, desigur. După cum, la fel, e pusă la cale și o vizită a Mariei la Berlin, la verișoara ei, prințesa moștenitoare de Saxa-Meiningen, sora mai mare a Kaizerului. Se duce împreună cu celelalte surori ale ei și rămân aici o săptămână. Totul pus la cale de mama fetelor și de părinții și unchiul lui Ferdinand, regele României, Carol I. A fost o întâlnire care n-a contat. În orice caz, Maria n-o reține în *Povestea...* ei, unde nu se fac referiri decât la verișoara sa Charly, mai mult de rău decât de bine.

---

³⁰ *Ibidem*, p. 245.

³¹ *Ibidem*.

Următoarea întâlnire are loc la München. Era de data aceasta primăvară, „parcă plutea în văzduh o tainică însuflețire”. „Întâlnirea, după câte mi se pare, fusese cu grijă plănuită, dar, de bună seamă, nici eu, nici surorile mele nu știam nimic. Se puse la cale să ne vedem cât se putea de mult. Mama orânduia excursii, plimbări cu trăsura, vizitarea muzeelor, a prăvăliilor, a expozițiilor de tablouri și a teatrelor.” Ferdinand „era de o sfială chinuitoare și râdea mai mult ca de obicei, pentru a o ascunde. Lucru ciudat, tocmai această nemaipomenită timiditate mă atrăgea; era într-însul ceva atât de tineresc, îl simțeau plin de o așa stăpânită lăcomie de viață și poate și de o oarecare slăbiciune. Parcă îți venea să-i netezești calea, să-l faci să se simtă la largul lui; deștepta în tine o duioșie de mamă și te cuprindea dorința să-i vii în ajutor”.³² Recunoaște mai târziu că n-avea, la vârsta ei, priceperea lucrurilor, în schimb, avea o evidentă necunoaștere a realităților vieții. Trăia și ea, ca și alte fete de vârsta și de condiția ei, într-o vreme ca aceea a sfârșitului de veac 19, trăia „o fericire naivă”. „Eram amândoi tineri, plutea dragostea în văzduh, era primăvară și pe fața mamei se citea o așteptare fericită..., un buchet de trandafiri roz, o convorbire la fereastra deschisă, pe când luna răsărea încet deasupra caselor orașului, o odaie de hotel, cadru cât se poate de puțin romantic...”.³³ [...] „Nu știam nimic despre România cea îndepărtată în care trăia, nu-i cunoșteam nici familia, nici ideile, nici caracterul și totuși am spus „da” când m-a cerut. Bietele fete neștiutoare, cât de ușor sunt de păcălit! Când privesc în urmă la ființa aceea mică, nevinovată și bălaie de 16 ani, nu-mi vine să cred că suntem aceeași persoană. Îmi vine să-i întind o mână și să-i spun: Sărăcuța de tine, tare aș vrea să te fi putut ajuta.”³⁴

Logodna celor doi tineri a avut loc în palatul de la Potsdam, sub ochii aprobatori ai Kaiserului Wilhelm și sub blajinul zâmbet automat al Augustei Victoria. Mama Mariei e radioasă. La urma urmei, grija oricărei mame cu trei fete este să le mărite. Evident, bine. Peste ani, după ce și-a cunoscut cu adevărat soțul, surpriza cea mai mare a Mariei era de cum reușise sfiosul principe Ferdinand să-i facă propunerea de căsătorie? „Pentru mine e și azi un prilej de uimire.” Dar „mi-a făcut-o și eu o primii. Am spus

---

³² *Ibidem*, p. 249.

³³ *Ibidem*, p. 250.

³⁴ *Ibidem*, p. 40-41.

fără meșteșug «da», ca și când ar fi fost un cuvânt foarte firesc de rostit. «Da», și cu acel da mi-am pecetluit soarta”. Seara Kaizerul a dat un mare banchet în cinstea tinerilor logodiți pe insula Păunilor, una dintre insulele de pe lacurile Potsdamului. Șampanie, urale, felicitări, însuflețire.

„Mi se părea că eram foarte fericită... Carol I și îndepărtata lui țară, România, erau pentru mine ceva nedeslușit, la care nu trebuia să cuget prea de aproape ca să nu-mi pierd cumpătul.”³⁵ În aceeași seară, ea cunoaște și un alt român, pe colonelul Coandă, aghiotantul lui Ferdinand, care era foarte fericit că tânărul Ferdinand se căsătorea. Și făcea „un beau mariage”. Colonelul vorbea franțuzește mai bine decât principele său. El i-a vorbit de țara lui, de privilegiile ei, de țăranii români, de bucuria lor de a o întâlni pe încântătoarea lor viitoare regină, cu ochii ei albaștri și părul de aur ca „o zână bună”. „Ah, da, scrie Maria, colonelul Coandă se pricepea să spună lucruri plăcute. Ducky și cu mine stam mână în mână să-l ascultăm și năluci, ispititoare năluci, prindeau a trece sub ochii noștri.”³⁶

După logodnă, tinerii se duc la Sigmaringen, locul de baștină și căminul familiei Hohenzollern, unde e anunțată și venirea lui Carol I al României. Tatăl lui Ferdinand îi place. E „deștept, erudit și frumos”. Și „desăvârșit homme du monde”. Antonia, mama lui, „o frumusețe clasică”. Mama ei se înțelege de minune cu tatăl lui Ferdinand, „nemaipomenit de curtenitor și de plăcut”, care „avea o înaltă cultură, era foarte citit și mare cunoscător de artă”. Mama ei e „încântată de toate, și această familie germană, aristocrată, însă plină de bunătate, era cu totul pe gustul ei. Toți se arătau prietenoși și simpli”. Astfel, ducesa de Edinburgh, germanofilă înfocată, îi răpește reginei Victoria a Angliei plăcerea de a aranja și viitorul Mariei, eventual lângă George, fiul lui Eduard, principe de Wales. Din dorința altora se nasc și întâlnirile „întâmplătoare”. A Elisabetei cu Carol avusese loc în octombrie 1869, la Colonia, înaintea unui concert al Clarei Schumann, la care cei doi nu se mai duc după ce principele îi cere mâna principesei, vorbindu-i „de țara aceea exotica devenită țara sa, de întinsele ei câmpii, de munții sălbatici, de țăranii îmbrăcați din cap până în picioare în alb, de înfățișarea lor gravă și obiceiurile lor simple... L-am ascultat cu interes, uluită și fericită...”. A Mariei cu Ferdinand la castelul Wilhelmshöhe, unde Wilhelm al II-lea invitase anume pe ducesa de Coburg cu cele două fiice mai mari ale

---

³⁵ *Povestea...*, p. 251.

³⁶ *Ibidem*, p. 252.

sale, Maria și Ducky. Prima întâlnire a celor doi, în cel de-al doilea caz, nu avusese niciun efect.

Abia a doua întâlnire, în primăvara lui 1892, la München, adusese un *da sfios* al ei la cererea, la fel de sfioasă, a lui. Amândouă principesele, după ce spusese *da*, au fost îngrozite de ceea ce au făcut. Dar... aveau să urmeze nunțile: la 15 noiembrie 1869, la castelul Neuwied, a lui Carol cu Elisabeta, în prezența reginei Augusta a Prusiei, a trimișilor extraordinari ai lui Napoleon al III-lea și Alexandru al II-lea..., și, după un sfert de veac, a Mariei cu Ferdinand, la 10 ianuarie 1893, la castelul de la Sigmaringen, în prezența lui Wilhelm al II-lea și a prințului de Wales. Apoi călătoriile lungi, prin Viena, pe la Franz Josef, spre o țară necunoscută... „Nu este o soartă mai dificilă în lume decât aceea a unei tinere principese străine, care-și face intrarea în capitala sa”³⁷, conchide Maria.

Până la urmă, au reușit amândouă. Elisabeta și-a acceptat rostul în tăcere, dedicându-se creației poetice. Maria a luptat să schimbe realitatea dată, impunându-se cu personalitatea sa, devenind regina tuturor, fără să uite că era în același timp femeie. Și frumoasă³⁸.

Viitoarea soacră n-o încântă pe tânăra Maria. Nici invers. Înainte de toate pentru că ea, catolică ferventă, „ca să nu zic fanatică”, urma să aibă o noră protestantă. În plus, tinerii trebuiau să meargă într-o țară ortodoxă, și descendenții lor urmau a fi și ei ortodocși. Se gândea la dificultățile pe care fiul ei le va întâmpina pentru a obține iertarea Bisericii Catolice. Era și ea

³⁷ *Ibidem*, vol. II. p. 16.

³⁸ Ioan Scurtu, *Monarhia în România (1866-1947)*, Editura Danubius, București, 1991, p. 59; Hannah Pakula, *Ultima romantică. Viața reginei Maria a României*, Editura Lider, București [f.a.], p. 21; D-na William Monod, *Carmen Sylva, jeune fille, épouse, souveraine et poète*, Librairie Fischbacher, Paris, 1892, p. 5; Raoul Bossy, *Amintiri din viața diplomatică (1918-1940)*, vol. I, Humanitas, București, 1993, p. 136; Elena Văcărescu, *Regi și regine pe care i-am cunoscut*, Editura Compania, București, 2004, p. 13; Cezar Petrescu, *Cei trei regi*, ediția a III-a, Editura Rai, București, [f.a.], p. 11; Carol I, *Memoriile regelui Carol I al României. De un martor ocular*, vol. I, Editura Scripta, București, 1992, p. 14; Mite Kremnitz, *Regele Carol al României. Un simbol al vieții*, Editura Stabilimentului de Arte Grafice „Universala”, București, 1903, p. 39; Carmen Sylva, *Cugetările unei regine*, București, 1939, p. 22, 35.

iubitoare de artă, o bună pictoriță, o erudită în botanică, biologie și istorie naturală. Dar religia „îi strâmtase inima”. Doar dragostea ei pentru flori și iubirea pentru frumos, în genere, o apropie pe noră de soacră. Dar niciuna, nici cealaltă nu vor face caz de prea multă iubire una față de alta. Era primăvară. Nando, cum avea să-l alinte Maria cu diminutivul folosit în familie, era plin de încântare atunci când o prezenta pe logodnica lui celor cu care se întâlneau: vechi servitori, funcționari ai casei princiare, doamne de onoare, guvernante, perceptori. Altfel „începuse să-mi vorbească despre România, dar n-avea darul de a povesti. Tot ce spunea era cam întrerupt, nu-mi deștepta în minte adevărate tablouri; vorbea întru câtva cum vorbește un școlar în vacanță despre școala lui. Oare ce voia el să mă facă să înțeleg despre acea țară îndepărtată? Era oare mai puțin liber acolo? Nu era o țară minunată, plină de poezie și de romantism (așa cum i-o prezentase colonelul Coandă)?

Totdeauna, de câte ori vorbea de ea, prindeam sunetul unei note de liniște, care deștepta în mine ceva ce nu puteam pricepe”.³⁹ De multe ori auzea vorba „der Onkel”. În ziua când s-a anunțat venirea lui și la Sigmaringen, „toți, mari și mici, se îmbrăcară în hainele cele mai bune. Mama ne spuse cu multă grijă ce rochie să punem și veni ea însăși să vadă dacă fiecă amănunt era după planul ei. Ne dădeam seama că și ea era întru câtva tulburată și îngrijorată. Încea însă să ne liniștească... Uitându-mă pe fereastră, văzui pentru întâia oară steagul românesc: albastru, galben și roșu, mai mult vesel decât frumos, îl vedeam cum flutura, parcă era mândru de culorile lui vioaie, trei culori care aveau să joace în viața mea un rol așa de mare...”⁴⁰

Nu e impresionată de unchiul Carol. „Era mic de statură și, la prima vedere, n-avea nimic impunător, afară de mișcărilor-i încete, hotărâte, pline de demnitate și de ochii lui albaștri, ageri, atotvăzători, cam mici și uneori injectați. Regele Carol părea că vede toate împrejur fără a întoarce capul, ca o acvilă.”⁴¹ Și continuă să depene: „Mă îmbrățișă cu multă căldură, se arătă cât se poate de curtenitor cu mama, dar n-avea într-însul nimic din calda însuflețire a fratelui său”. Nu e o figură care s-o preocupe în chip deosebit.

---

³⁹ Maria, Regina României, *Povestea...*, vol. I, p. 264.

⁴⁰ *Ibidem*, p. 265.

⁴¹ *Ibidem*, p. 266.

Logodnicul ei o interesează în orice caz mult mai mult. „Eram prea învăluți unul în altul; fiecare descoperea în celălalt o lume nouă; Nando nu mă pierdea nicio clipă din ochi; după ani destul de grei și de singuratici, își găsise în sfârșit fericirea și se agăța de ea într-un chip care mă înduioșa adânc. Era ca un om flămând de iubire, flămând de a avea ceva care să fie al lui, numai al lui. Voia mereu să fie singur numai cu mine și suferea din pricină că erau prea mulți care voiau să stea cu mine. Eram gata să-i dau tot ce puteam...”. E limpede, erau fiorii dragostei. La ea erau pentru prima oară. La el... starea aceasta o mai cunoscuse cu Elena Văcărescu. Dar totdeauna în dragoste e ca prima oară. „Ne așezam mână în mână în orice colț unde puteam fi singuri și dragostea pe care o citeam în ochii lui Nando nu însemna pentru mine nimic altceva decât făgăduiala unei fericiri desăvârșite.”⁴²

Problemele care țineau de oficializarea relației lor sunt multe și mai ales de natură religioasă. Sf. Scaun nu e de acord să fie botezați copiii lor în confesiunea ortodoxă, regina Victoria vrea ca Maria să fie cununată în țara în care se născuse, deci în biserica Sf. George din Windsor, dar pentru că urmau a se celebra două slujbe, una catolică, alta protestantă, niciuna dintre cele două biserici nu voia să fie în al doilea rând. Până la urmă, se va renunța la celebrarea la Windsor, spre marea dezamăgire a Mariei. Se adaugă la toate acestea neputința de a se celebra cununia la Coburg din cauza stării de imoralitate a Curții bătrânului duce Ernest. În cele din urmă, cununia se va celebra la Sigmaringen și, cum Maria avea doar 16 ani, se va aștepta până ce împlinește 17 ani, iar nunta avea să aibă loc la 10 ianuarie 1893⁴³.

---

⁴² *Ibidem*, p. 267. „Adesea, în anii care au urmat, am auzit-o pe mătușa Elisabeta povestind cum s-a căsătorit fără iubire, dar cu ideea înaltă a misiunii pe care pleca s-o îndeplinească. Eu nu aveam în minte nicio misiune, nu fusesem crescută cu gândul la sacrificiu sau la datorii stricte – eu plecam să fiu fericită împreună cu un bărbat care mă iubea și pe care eram dispusă să-l iubesc” (*Jurnal de război*, p. 59).

⁴³ Primul șoc pentru Maria a fost chiar căsnicia: „Nu-mi plăcea. Aveam nevoie de tandrețe, dar am dat peste altceva – mă simțeam rușinată, umilită, nimic din educația mea nu-mi sugerase revelația aceasta, eram încă foarte tânără, nu aveam curiozități, mediul în care trăisem fusese extrem de cuviincios, deși în niciun caz puritan, dar niciodată nu se discutaseră lucruri fără perdele în prezența mea – așa